

MINISTRY
OF FINANCE
REPUBLIC
OF LATVIA

FORUMS PAR BŪTISKAJĀM PĀRMAIŅĀM

2014.gada 5.februāris

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Mērķis

AI/SI apmainīties ar pieredzi būtisko pārmaiņu vērtēšanā un vienoties par vienotas prakses piemērošanu būtisko pārmaiņu identificēšanā un kontroles veikšanā

Kas ir būtiskās pārmaiņas?

Būtiskas pārmaiņas var iestāties tikai tad, ja ir noticis viens no sekojošiem notikumiem:

- a) ir notikusi infrastruktūras atsevišķas daļas īpašumtiesību veida maiņa (īpašums tiek pārdots, iemainīts, aizdots, patapināts, izmests, iznīcināts, iznomāts utt.); vai arī
- b) īpašums tiek iekļāts, uzdāvināts; vai arī
- b) ir pārtraukta atbalsta saņēmēja produktīvā darbība (tas tiek likvidēts, apvienots, pārvietots, tiek pārtraukta atbalsta līgumā paredzētā darbība, utt.)

Lai iestātos būtiskas pārmaiņas, šiem notikumiem ir jāizraisa noteiktas sekas, t.i.:

- jāietekmē darbības būtība; vai
- jāietekmē darbības īstenošanas nosacījumi; vai arī
- jārada nepamatotas priekšrocības uzņēmumam vai publiskai struktūrai

Vērtēšanas bāze

- PADOMES REGULAS (EK) Nr.1083/2006 57.pants;
- Metodiskā rokasgrāmata par būtiskām pārmaiņām, kas tiek veiktas projektos piecu gadu laikā no pēdējā maksājuma veikšanas;
- ES struktūrfondu un KF likums;
- MK noteikumi Nr. 140 «Kārtība, kādā vadošā iestāde, sertifikācijas iestāde, sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde veic pārbaudi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētā projekta īstenošanas vietā»
- MK noteikumi par attiecīgās aktivitātes ieviešanu;
- Projekta īstenošanas līguma/vienošanās nosacījumi.

Būtiskās pārmaiņas var rasties:

- projekta īstenošanas laikā, piemēram:

FS (SIA) saņēma ES fondu finansējumu bērnu dārza ēkas rekonstrukcijai, bet pēc gada SIA tiek likvidēts.

- Piecu gadu laikā pēc projekta pabeigšanas, piemēram:

Pēcuzraudzības laikā uzņēmums pārdod (atsavina) pamatlīdzekļus, kas iegādāti par ES līdzfinansējumu, kā rezultātā šāda rīcība neatbilst projekta īstenošanas nosacījumiem.

Preventīvie pasākumi

- Veikt kontroles: pārbaudes projekta īstenošanas vietās, maksājumu pieprasījumu pārbaudes, progresa pārskatu pārbaudes, FS saimnieciskās darbības datu pārbaude attiecīgajos reģistros;
- Veikt informatīvos pasākumus (piemēram, labā prakse ir VIAA vēstule saviem FS par projektos sasniegto rezultātu saglabāšanu).

AI/SI iespējamā rīcība

Veikt padziļinātu situācijas izvērtējumu un pieņemt lēmumu:

- Lūgt FS veikt darbības, lai novērstu konstatējumu;
- Pārtraukt projekta īstenošanu/lauzt līgumu;
- Piemērot finanšu korekciju saskaņā ar VI finanšu korekciju vadlīniju 7.punktu:
  - Projekta īstenošanas laikā – 100% vai pēc formulas;
  - Pēcuzraudzības periodā:
    - Trīs gadu laikā - 100 %;
    - Ceturtajā gadā – 40 %;
    - Piektajā gadā – 20 %.

Kritēriji būtisko pārmaiņu vērtēšanai

- Vai projekta ietvaros radītās vērtības un rezultāti tiek izmantoti saskaņā ar apstiprinātā projekta iesniegumā norādītajiem mērķiem (tie tiek izmantoti projektā paredzētajā vietā un projektā plānotās darbības veikšanai);
- Vai pamatlīdzekļi/materiālās vērtības, kas iegādāti, izmantojot struktūrfondu līdzekļus, nav pārdoti, iemainīti, uzdāvināti, aizdoti, patapināti, izmesti, iznīcināti, iznomāti/izīrēti vai iekļāti;
- Vai ir dokumenti, kas apliecina FS īpašumtiesības uz projekta ietvaros radīto vērtību;
- Vai FS nav likvidēts, apvienots, pārveidots vai sadalīts;

Kritēriji būtisko pārmaiņu vērtēšanai

- Vai FS vai tā daļa nav pārvietota uz citu valsti vai citu administratīvo teritoriju valsts iekšienē, uz kuru attiecas atšķirīgi atbalsta nosacījumi, vai nav konstatēta jebkura situācija, kurā tiek pārtraukta Līgumā paredzētā darbība;
- Vai izbūvētie objekti tiek izmantoti tiem paredzētajam mērķim, saskaņā ar projekta iesniegumā noteikto izmantošanas mērķi un FS nodrošina pienācīgu objekta darbību;
- Vai materiāltehniskās vērtības vizuāli ir atbilstošā stāvoklī, tās nav bojātas;
- Vai projekta ietvaros izbūvētā objekta vispārējais tehniskais stāvoklis ir tāds, kas neliecina, ka objekta darbība varētu izbeigties tuvākā gada laikā vai nenodrošināt mērķu ilgtspēju.

GADĪJUMI jeb konkrētie AI/SI piemēri

Attīstītā infrastruktūra ieķīlāta

- VARAM – ar nosacījumu, ka iespēja ieķīlāt projekta jaunradītās vērtības ir paredzētas līgumā par projekta īstenošanu un no ieķīlāšanas iegūtie līdzekļi tiks ieguldīti projektā.
- LIAA – ar nosacījumu iekļaut līgumā punktu, «ka projekta īstenošana pilnībā tiks nodrošināta arī bez lietas, kuru paredzēts ieķīlāt, kā arī ieķīlāšana nesniedz nepamatotas priekšrocības kādam uzņēmumam vai publiskai struktūrai»
- **Jautājums diskusijai:** *Vai šis formulējums ir labākais risinājums? Vai saskatāt 2014.-2020.gada pl. Periodā kā risinājumu?*

Attīstītā infrastruktūra ieķīlāta

- Projektā ir ieķīlāta projekta ietvaros attīstītā infrastruktūra (CFLA gadījums).
- **Rīcība:**
  - Pieprasīts AI atzinums par ķīlas līguma ietekmi uz projekta būtību un īstenošanas nosacījumiem un nepamatotu priekšrocību rašanās iespējamību,
  - Pieprasīts zvērināta revidenta atzinums par FS spēju uzņemt ķīlas līguma saistības.
- **Lēmums:** Pamatojoties uz sniegtajiem atzinumiem, konstatēts, ka ķīla nerada būtisku apdraudējumu projekta ieviešanai.

Attīstītā infrastruktūra ieķīlāta

- Projektā ir ieķīlātas jaunradītās vērtības, lai nodrošinātu aizņēmumu projekta īstenošanai (CFLA gadījums).
- **Rīcība:** lūgts AI atzinums, kas veic ieķīlāšanas fakta (finanšu rādītāju) izvērtēšanu.
- **Lēmums:** Pamatojoties uz sniegtajiem atzinumiem pieņemti attiecīgi lēmumi – akceptēt/liegt ieķīlāšanu.

Projekta mērķa nesasniegšana

- Pārbaudē tika konstatēts, ka projekta ietvaros pielāgotā personām ar funkcionāliem traucējumiem vidusskola ir slēgta un tajā nenotiek mācību process no 2012.gada 1.septembra (IZM/VIAA gadījums).
- Iestājās būtiskas pārmaiņas, jo:
  - projekta ietvaros sasniegtie rezultāti netiek izmantoti tiem paredzētajam mērķim;
  - netiek apmierinātas projekta mērķa grupas vajadzības (saskaņā ar projekta iesniegumu uz projekta iesniegšanas brīdi skolā mācījās 5 izglītojamie ar funkcionāliem traucējumiem).
  - pārkāpti līguma par projekta īstenošanu nosacījumi (netiek nodrošināta projekta ietvaros sasniegto rezultātu uzturēšana un objekta izmantošana atbilstoši projekta mērķim vismaz 5 gadus pēc projekta ietvaros FS veiktā pēdējā maksājuma).
- Rīcība: Piemērota korekcija 100% apmērā

Projekta mērķa nesasniegšana

- Projekta ietvaros attīstītā infrastruktūra netiek izmantota projektā paredzētajam mērķim, tā ir iznomāta trešajām personām (CFLA gadījums).
- **Rīcība/lēmums** – veiktie izdevumi tiek atzīti par neatbilstoši veiktiem izdevumiem.

Pārvietotas iekārtas

- Pārbaudē konstatēts, ka projekta ietvaros iegādātās iekārtas pārvietotas uz citu teritoriju (LIAA gadījums).
- Rīcība:
  - Pieprasīts un izvērtēts FS paskaidrojums
  - Izvērtēts īpaši atbalstāmo teritoriju tiesiskais regulējums
- **Lēmums:** Piemērota finanšu korekcija proporcionāli konstatētajam dīkstāves laikam.

Projekta īstenošanas vietas maiņa

- Projektā FS maina ārsta prakses vietu, līdz ar to mainās pacienti, to skaits un tiek konstatēta neatbilstība aktivitātes īstenošanas nosacījumiem (CFLA gadījums).
- **Rīcība** – tiek dots laiks sakārtot pacientu skaita jautājumu. Ja tas tiek sakārtots, būtiskas izmaiņas netiek konstatētas.

Projekta īstenošanas vietas maiņa

- FS maina projekta īstenošanas adresi un attīstāmo praksi, BET projekta ietvaros iegādātā infrastruktūra tiek nodota citām ārstu praksēm, projekta mērķis tiks sasniegts (CFLA gadījums).
- **Lēmums** – būtiskas izmaiņas netiek konstatētas

Īpašumtiesību maiņa

- Projekta ietvaros izbeidzās nekustamā īpašuma nomas attiecības (LM gadījums)
- **Rezultātā:** apdraudēta projekta aktivitāšu īstenošana beidzamajos projekta mēnešos un apdraudēta projektā sasniegto rezultātu uzturēšana un ilgtspējas nodrošināšana.
- **Risinājums:** iesaistoties visām pusēm (AI, SI, FS) panākta vienošanās ar attiecīgo pašvaldību par turpmāko sadarbības modeli un noslēgts nekustamā īpašuma (kur īstenojās projekts) patapinājuma līgums, kā rezultātā tika novērsts būtisko pārmaiņu risks.

Īpašumtiesību maiņa

- Projektā ir konstatēta FS maiņa (CFLA gadījumi)
- **Rīcība:** vērtē atbilstoši šādiem kritērijiem:
  - Jāpamato FS maiņas lietderība un nepieciešamība;
  - Jāpierāda un jāizvērtē izmaiņu ietekme uz projekta iznākuma un rezultāta rādītājiem;
  - Jāpamato un jāsniedz informācija par jaunā FS finanšu un institucionālo kapacitāti projekta realizācijai utt.
- **Lēmums:** nav būtiskās pārmaiņas, ja jaunais FS atbilst visiem kritērijiem.

(CFLA labā prakse vērtēt šāda veida maiņas ar check-list palīdzību)

Īpašumtiesību maiņa

- FS (SIA) vienīgā īpašnieka nāve (CFLA gadījums).
- **Rīcība:**
dots laiks saistību pārņemšanai un atbilstības aktivitātes MK noteikumu nosacījumiem nodrošināšanai. Ja tas tiek nodrošināts, būtiskas izmaiņas netiek konstatētas.

FS apvienošana

- Apvienotas divas pamatskolas, kurās bija iegādāti katrā pa 1 portatīvam datoram (IZM/VIAA gadījums).
- **Lēmums:** 100% neattiecināts 1 portatīvais dators, jo MK noteikumi paredz ka vienā izglītības iestādē no ES fondu līdzekļiem var tikt iegādāts tikai viens portatīvais dators

Nepamatotas priekšrocības

- Projektā ir lūgts saskaņojums projekta ietvaros attīstītās infrastruktūras ieguldīšanai pašvaldības SIA pamatkapitālā (CFLA gadījums).
- **Rīcība:** lūgts FS pārvērtēt, vai šāds pamatlīdzekļu ieguldīšanas fakts nesniedz nepamatotas priekšrocības konkrētajam pašvaldības SIA.

Ko VI sagaida no AI/SI būtisko pārmaiņu vērtēšanā

- Atrunāt nosacījums līgumos/vienošanās par projekta īstenošanu (ieteicams šo regulējumu iespēju robežās vienādot);
- Vērtēt katru gadījumu atsevišķi;
- Veikt preventīvos pasākumus, informējot savus FS, piemēram, projekta noslēguma procesā atgādināt FS par saistībām pēcuzraudzības posmā.

Paldies par uzmanību!